

VÀO LÀNG MỸ

Phan Đình Tăng

"...Một đời người sống trung-bình là 70 năm. Mỹ-quốc thành-lập vào 1776 tính cho đến nay chỉ có 3 đời người. Quý vị cũng như đại-đa-số những người Mỹ khác đều gốc nước khác đến gia-nhập vào đây ngoại trừ người Da Đỏ người ta không biết đã đến đây từ hồi nào !..." Trước khi tuyên-thệ nhập-tịch Mỹ Ông Quan-Tòa đang giải-thích cho chúng tôi biết ý-nghĩa của một việc trong-đại trong đời một người : thay đời quốc-tịch ! Sau khi giải-thích lại cho Bà-Xã vì ông già nói khó nghe quá, với tài phê-bình nhạy-bén của các Bà Xã, Ông Quan-Tòa đã bị sửa-lúng ngay. Ông ấy nói vậy là sai. Nếu tính ra mỗi người 25 tuổi sinh con con 25 tuổi sinh cháu v..v... thì là 3,9 đời người chứ không phải 3. Tôi khoái quá : không phải một mình tôi bị sửa lúng nhiều khi veo cả xương sườn mà một Ông Bà Tòa Quan Lớn cũng chung một số-phần !

Ký xong tờ Chứng-Chỉ nhập-tịch Mỹ tôi nhìn lại xem mình và gia-đình có khác gì hơn trước khi vào làng Mỹ. Tôi thì hình không thấy khác, tên cũng không khác mấy : Tăng D. Phan thay vì Phan Đình Tăng. Từ nay tôi khỏi bị bạn bè chửi chửi ! Viết tắt P.D. Tang thì bị bạn học Pháp chế : "Tại sao mày lại khai là Pédé (tiếng Pháp Pédé là tiếng lóng để chỉ Pédéraste là đồng-tính luyến-ái Mỹ gọi là Gay) ! Tôi thấy hồ rôi bên đời viết là Ph. D. Tăng thì lại bị một Ông Ban C.C. cho vào Lá Thư Công-Chánh theo điều "Đồ vui để ... chọc" : Có một A.H. C.C. không bao giờ học hay thi gì ở Mỹ mà vẫn có Ph. D. như thường, là ai ? Tưởng là thoát ai ngờ bị Mỹ đảo ngược tên rồi mà còn nặng nề vì chữ Tang lại là hiệu của một loại nước cam bột của Mỹ cho nên một ông Mỹ già đồng-nghiep cứ khi nào gặp tôi là chào : "New improved Tang !" Trong Ông điện-thoại có điện-thoại viên hỏi : "How you spell your name ?" "I like Tom A like Ann ...." mệt quá, cò lại hỏi đi hỏi lại, tưng thế tôi phải nói liều : "... like Orange Juice !" Có ta cười khoái chí : "Ya, I got you !"

Nhìn qua tổ chủng-chí của Bà Xã, hình không khác vãn bề mặt đáng yêu và đôi lúc đáng...nề (!), Chủ Thanh-Mỹ bị thay bằng chủ Tammy, họ Phạm thay qua họ Phan cũng cho như không thay. Đa lâu rồi bà xã cứ than-phiên với tôi ở sở làm cũng như các khách hàng nó kêu em tammy ngon lành mà sao spell ra thì nó lại không hiểu. Nó bảo là tướng tammy là T.A.M.M.Y. Với đầu óc đầy cả truyền gián-điệp (roman d'espionnage) của Pháp và truyền "Chương" của TrungHoa tôi liền-tưởng ngay đến một chàng điệp-viên "chí" nhất của C.I.A. có một cô "Bô" Ông ta đã du được trong một chuyến công-tác ở đất Trung-Á thuộc Liên-Xô nét mặt giống á-đồng cũng tên là Tammy tôi buộc miệng nói Tammy cũng hay làm hay là hôm nào vào làng Mỹ em đổi ra vậy cho nó dễ đọc" Và đó là gốc-tích của tên "first name" của bà xã tôi. Sau này con cháu muốn biết tại sao tên của bà "cô" từ Thanh Mỹ lại đổi ra Tammy thì phải sưu-tâm lại tập hồi-ký này của ông "cô" viết vào mùa đông 1985.

Nhìn lại tổ chủng-chí của tiên ái-nữ : hình cũng không khác, nét á-đồng còn rõ mà cái tên dài-lê-thê "Huyền Dung Thi Phan" đã được thay thế bằng một tên ngắn gọn cũng có vẻ "tiểu-thuyết" lắm : Dina Phan. Mọi tên đều có sự-tích của nó : Việt Nam 1965 bà xã đang mang bầu. "Đầu lòng hai ... đảng nam-nhi !" rồi nên bà xã mong có một "á tô-nga" cho vui của vui nhà. Tôi được lãnh nhiệm-vụ ... đề-nghị tên của "á tô-nga" mong chớ. Sở-di tôi dùng chữ đề-nghị là vì tôi đã biết tánh người bạn-đôi của tôi là luôn luôn hỏi tôi những cũng luôn luôn nói ngược lại để cho cái nhau thêm vui của vui nhà. Tôi tìm cách giải bà một câu : "Thôi con gái để em đặt tên đi, anh đặt cho hai thằng con trai, vì muốn tìm cha ra bộ "ngon" của họ Phan Đình mà trùng với các Ông đời trước. Bây giờ không muốn bị họ nữa ?" Nhưng bà đâu có đi vào vậy : "Thôi anh tìm tên cho thật đẹp đi bất kể chữ-nghĩa! Nạn quá, tôi liền nhớ đến một nhân-vật trong truyện "Anh Hùng Xạ Điêu" là Đông-Tà Hoang-Dược-Su biết-hiệu là "Đào-Hoa Đào Chúa" có một mình cô con gái "riêu" đặt tên là "Hoang-Dung". Một trong Võ-Lâm Ngũ-Bá đầu đời trời chân đạp-đất không sợ ai mà chỉ vì thương con gái quá mà Hoang Lão Tà đánh để cho con đi lang-thang với chàng Quách Tinh chăm-chap thật-thà không hợp với Ông chút nào, ông gọi là "thằng trâu-nước". Vậy mà nhân-vật Hoang-Dung lại là cao-kiên hơn cha. Khôn-ngoan lanh-lỏi không thua gì cha những tính-tĩnh

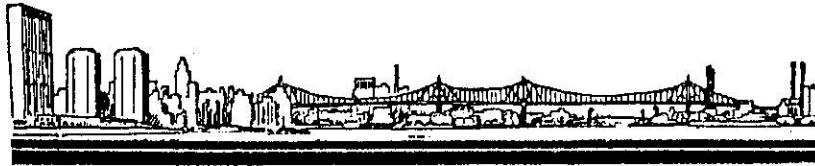
lại nhân-hậu hơn cha mới chọn được chồng tốt. Có một điều làm
tôi suy-nghi là tên Dung do Hoàng Lão Tà đặt hay là Hoàng
Phu-Nhân đặt? Theo truyền thì Hoàng Phu-Nhân sau khi sanh
Hoàng Dung thì vì phải gấp rút đọc Cửu Âm Chân Kinh để cho
thuộc viết lại cho Hoàng Lão Tà sinh bệnh mà mất. Nhưng biết
đâu trước đó bà đã đặt tên rồi hay là bao ông đề-nghi tên rồi
sửa lại. Vô Lâm Ngũ Bá mà gặp một phu-nhân thông-minh xuất
chúng thuộc lâu cả Cửu Âm Chân Kinh lại nhan-sắc chim sa cá
lãng thì e cũng thuộc loại "râu mọc vào". Vậy thì có lẽ Bà
đặt tên con rồi mới mất. Đan-bà tâm-lý giống nhau Hoàng Phu-Nhân
đã chịu tên Dung thì Phan Phu-Nhân e cũng chịu. Nghi đến đó :
-"Anh đặt con gái tên là Hoàng Dung , được không ?" Bà Xả chơi-
vớ không biết tên này đâu ra mà đức làng-quần lại nói ngay như
vậy (Bà đâu có luyện chuông như tôi mà biết?). Bà không nói gì
lúc đó nhưng sau đó vài hôm nhân đi lễ chùa về bà khai-chiến
lại. Em có hỏi Thầy trong chùa về chuyện đặt tên con là Hoàng-Dung
có tốt không ? (Chết tôi rồi, may mà Thầy chắc là không luyện chuông
như tôi) Thầy nói tên ấy cũng được, nhưng không có ý-niệm về
Phật Pháp bao nhiêu. Nếu đổi đi là Huyền Dung thì có chủ Huyền
là chủ của Phật thì tốt lắm. Tôi phục Thầy sát-đất. Sao thầy không
có vợ mà nói với các bà khéo vậy. Con tôi, tên con Đông-Tà là
Dung mà thôi, Sở-di ai cũng quen gọi là Hoàng Dung vì lý-do đốn-
gian : cô ta họ Hoàng. Vậy thì tôi không phải họ Hoàng, Hoàng Dung
hay Huyền Dung cũng "Mắm Sốt" (même chose). Tôi làm bỏ cái lại :
"Hoàng Dung hay hôn : Hoàng là vàng Huyền là đen em muốn con nó
da vàng hay da đen ?" -" Nói bây, Thầy nói Huyền có ý nghĩa Phật
chủ sao lại bảo da đen. Em không muốn nó da đen da vàng gì hết
em muốn nó da trắng và đẹp, anh đừng nguy-biến !" (Thầy ối ! Thầy
hôn tôi rồi đó! Huyền thì Huyền, sợ gì?)
Và từ đó trong sổ-bộ Quận 3 Saigon có tên Phan-Thị Huyền-Dung
con của Phan... Lao Tà.

Đến khi đến đất Mỹ này cái tên dài và khó đọc của tiên nữ làm
cho một người bà con nói : tên cháu Mỹ nó đọc không được đâu?
nó đọc theo tiếng Mỹ thì lại có nghĩa không hay ! Tôi mới qua
Mỹ đầu tát mặt tôi thôi Mỹ đọc không được thì ráng đọc hỏi đầu
mà lo. Hôm đem các con vào học Lake Highland Highschool ở Dallas
gặp bà Mỹ vui-vẻ sột sắng chỉ-dẫn mọi điều rồi nói :

"Ồ đây tôi thấy đa số phụ-huynh học-sinh gốc á-dông đều đặt
cho con em thêm một first name Mỹ chon để gọi , không biết Ông

có muốn làm như vậy không? Nếu ông muốn tôi sẽ ghi luôn vào học-ba của trường cho hai em. Tôi nói tôi không biết đặt tên gì nhưng tôi đồng ý nhờ bà lựa giùm cho. Bà suy-nghi rồi nói :
"Cố con gái là Dung thì tìm một tên có vần D ... DINA được không?"
Tôi hỏi lại DIANA, DIANE? Bà ta đánh vần D.I.N.A. Thừa tên đó Spanish hay American. Bà ta nói American. Mù chữ mà cái gì, bà chắc biết hơn tôi. Được xin bà ghi cho Dina.
Câu con trai tên là Phi để làm, thêm một chữ l phía sau thành Phil hay là Philippe.

Đó là gốc-tích của tên Dina. Sau này Quách-Phù (con của Hoàng Dung) hỏi : sao mẹ lại có tên là Dina thì sẽ được giải-thích : tại vì Ông Ngoại mày là Phan Lão Tà có tật nịnh-dâm nghe dâm Mỹ nói gì là chịu liền.

Đến câu Ba tên là Huân mỹ nó cũ viết là Juan. Ông già nó bảo hay là mày đổi tên Juan đi cho tiện. Cậu Ba có y-kiến của cậu những ngoại giao làm : tên đó spanish con không chịu đâu ! nếu đổi con sẽ đổi là Henry ! Sao lại Henry mày ? Mày muốn làm Kissinger sao ? Cậu Ba khôn làm biết tây Ông Già từ khi mất nước vẫn qui trách nhiệm cho Cựu Bộ-Trưởng Ngoại-Giao nói tiếng Mỹ không sửa này nên cái liền. Đầu thêm , Henry cũng là tên vua nửa chủ : Henry VIII ở Anh , Henri IV ở Pháp. Nó biết Ông Già nó có thụ-giáo 3 năm ở trung-học Henri IV ở Paris. Thôi được Henry thì Henry những Henry Phan chủ đứng đối nửa nghe. (Làm bỏ ra lệnh cho oai)

Đến câu Hai thì thối : "con không đổi gì hết" ! Bà Xà ra oai :
"Không được mày phải đổi, đáng đổi nhất là mày. Tên Nguyễn Mỹ nó đọc không ra, nó lại hay lộn với họ Nguyễn. Mày không thấy cái driver license của mày sao. Nó lộn họ, thành chủ lót, chủ lót thành tên và tên thành họ không. Nguyễn D. Phan mà nó viết ra Đinh P. Nguyễn không ?" Đổi lại rồi mà! Con không đổi vì các giấy-tờ khác đều có tên đã rồi con không muốn đổi ! Tôi thấy sắp đến hỏi gay-cấn nên tính chuyện rút-lui chiến-lược với những lời dao to búa lớn : "Thôi , em cũng nên để cho nó lựa-chọn,

sắp vào dân Mỹ cả rồi mà em biết Mỹ có gì hay nhất không :
tự-do lựa-chọn "freedom of choice". Nó hơn 20 tuổi rồi cho nó
lựa chọn chủ." Bà xã vẫn chưa người giân, chưa quên được quyền
"cha mẹ đặt đầu con ngồi đó". Bà vẫn ngoan-cô chưa chịu hiểu
là qua đây mọi sự đều đảo ngược cho đến tên cúng cơm của mình
cũng phải đảo-ngược nữa là !...! Ở Việt Nam có lẽ "cha mẹ đặt
đầu con ngồi đó" nhưng qua Mỹ thì "con đặt đầu cha mẹ ngồi đó"
Ở Việt Nam người ta thường hay thương những người "cha mẹ nó
nghèo nhà nó lại đông" thì ở Mỹ người ta than "nó nghèo cha
me nó lại đông" (vì ly-di, tục-huyền năm bảy bận). Với giọng
độc-tài "gia-đình trị" :

-Mày nhất-định phải đổi tên !

Cậu Hai năn-nỉ : - Mẹ ! Sao lại phải nhất-định !

-Vi tên khó đọc ra đổi thiết-thời ?!

-Có gì đâu mà thiết.

Cậu Hai sắp áp-dụng chiến-lược "chuôn êm" thì mẹ cậu gọi
giật lại : - Nguyên ! Mày đi đâu, phải ở nhà lái xe cho mẹ
đi shopping ! (Bao con đổi tên mà vẫn tiếc cứ kêu tên "Mỹ
đọc không được" hơai !). Cậu Hai nói với lại :

- Con đi ra chút về ngay, mẹ sửa soạn đi.

Thế là rồi một màn ! Bà Xã nhìn quanh : mục-tiêu đã lái xe
"vù" rồi. Ông già của "mục-tiêu" đang già-bộ chăm-chú điện đôn
nhập-tích, chỗ một tiếng sét cuối-cùng của cơn giông.

- Con cái bướng mã Ông chàng nói một lời, thảo nào nó hu' !

Tôi không trả lời. Lấy cái kẹo nhai "trời đánh tránh bữa ăn"

Cậu Hai khỏi đổi tên nhưng phải thay Ông Già làm tài-xe một
bữa : ở đổi cái gì cũng phải trả giá của nó !

Buồn tình nói lang-bang mãi, trở lại vấn-đề trọng-đại :

tại sao ta vào dân Mỹ ? Đầu có bắt-bước. Có người vẫn giữ
cái "green card" (thẻ thưởng-trú) cho đến chết có sao đâu?

Nói về tình-cảm hay đạo-lý Việt Nam ta cho tử-bỏ quê-hương
và gốc-tích của mình là bậy. Nhưng vào dân Mỹ có, có nghĩa là
tử-bỏ quê-hương và gốc-tích mình chẳng ?

Về nghĩa-vụ và quyền-lợi thì có hai nghĩa-vụ chính là :

đi quân-dịch và trả thuế thì người tị-nạn cũng phải thi-

-hành rồi. Thêm được quyền bầu-cử và ứng-cử thì Việt Nam ta

chẳng ham bao-nhiều. Về quyền làm việc thì người thưởng-trú

cũng có rồi chỉ trừ một vài việc thôi ! Qua Mỹ chậm hơn

các bạn-bè bà-con 5 năm tôi đã được chứng-kiến tâm-trạng

của họ khi nộp đơn vào dân Mỹ. Tôi thì dứt-khoát hơn vì đã một lần cách đây 26 năm tôi đã phải suy-nghĩ nhiều về vấn-đề này. Hồi đó tôi đã tốt-nghiệp kỹ-sư và đang giúp việc cho một Công-Ty xây-dựng ở Paris. Tòa Đại-Sứ Việt-Nam hồi đó làm áp-lực để tôi phải về nước bằng cách không cấp thẻ thông-hành cho tôi nữa. Nên đây tôi xin thêm là vào dân Mỹ có thể thông-hành Mỹ đi đâu cũng dễ-dàng.

Thật áp-lực không hiệu-quả bao nhiêu vì nếu tôi không đi ra khỏi nước Pháp thì chẳng cần thông-hành. Pháp đã cho thẻ thường-trú 10 năm và cứ gia-hạn mỗi lần 10 năm nữa. Nhưng việc đó đã làm cho tôi suy-nghĩ nhiều vì một lời nói của Ông Giám-Độc Công-Ty tôi đang làm : " Tại sao Ông lại phải bỏ cả sự-nghiệp của ông ở đây vì một việc làm vô-y-thức của một số công-chức thiên-cận (fonctionnaires bornés) ? Chúng tôi đang hy-vọng huấn-luyện cho Ông để về giúp chúng tôi ở các chi-nhánh Đông-Nam-Á Miền ở Saigon cũng được nữa. Nếu Ông ngại là Chính-Phủ VN làm khó Ông thì chúng tôi có thể xin cho Ông vào quốc-tịch Pháp ngay rồi sẽ chuyển về. Trong trường-hợp Ông việc này không có gì khó. Chỉ cần Ông chịu là được !". Tôi đã suy-nghĩ nhiều ngày rồi quyết-định là không vào dân Pháp. Ông Giám-Độc nói: rất tiếc, nhưng Ông không muốn gượng-ép vì là vấn-đề tình-cảm. Nhưng nói thêm khi nào tôi thay-đổi ý-kiến thì cứ cho Ông biết."

Sau này tôi đã là Công-chức ở Bộ Công-Chánh rồi mà Ông vẫn cho Trưởng-Nhiệm-Sở chi-nhánh Saigon đến dụ tôi mãi. Nhưng vì vấn-đề quân-dịch lúc bấy giờ tôi không thể ra làm tư được mà chỉ làm "part time" mà thôi. ĐÓ là chuyện sau.

Cái thẻ thông-hành đã làm tôi vất-vả nhiều thật ra cũng nhiều-khê lắm. Năm 1954 Trưởng-tổ-chức cho chúng tôi đi du-học và du-hi trong 2 tuần-lễ qua nhiều nước : Ý, Hy-lạp, Nam-Tử, Thổ-Nhi-ky, Thụy-Sĩ. Thông-hành của các bạn Pháp chỉ cần có một cái chiếu-khán của Nam-Tử còn các nước kia đều là Hội-Viên của Minh-Ước Bắc Đại-Tây-Dương (OTAN) nên không đòi chiếu-khán đối với nước Pháp cũng là hội-viên. Còn ôi-thôi! cái thông-hành của tôi thì phải 5 cái chiếu-khán cộng thêm cái chiếu-khán xuất của Pháp nữa là 6. Các Tòa Đại-Sứ ở rải-rác Paris mỗi nơi giữ từ 1 đến 2 ngày, đòi từ 1000 đến 2000 Francs cứ làm tôi muốn bỏ cuộc luôn. May sao gặp vị củ-tinh là anh bạn Trưởng-Lớp có tên tiên-định là Pourdieu (Vi Chua) : anh ta nhận đi lấy chiếu-khán và trả tiền vào mục "chi-phi chung" của cuộc hành-trình.

Khi đến phi-trường ở Bâle (Thụy-Si) nhân-viên kiểm-sát thông-hành hỏi tôi: "Votre Nationalité?" (Quốc-tịch của Ông) tôi nói Việt-Nam, ông không biết VN là gì (tháng-niên 1950) hỏi lại "Burma?" rồi không đợi tôi nói Ông ta ghi vào giấy "Burma." Chán quá, tôi chẳng thêm cái. Vào vào dân Mỹ được thể thông-hành đẹp hơn và ai cũng biết tại sao không vào?!

Vào dân Mỹ ta vẫn có quyền chơi với người Việt Nam chính-công (trừ V.C.), với người Mỹ gốc VN, người Pháp gốc VN, người X gốc VN, vẫn có quyền đầu-láo bằng tiếng mẹ đẻ (trừ khi trước mặt người ngoại-quốc), vẫn có quyền viết bằng tiếng mẹ đẻ, vẫn có quyền ăn mắm nêm, nước mắm, phở, bún-bò, nem chua, chả lụa ... Vậy thì ta có lỗi gì đâu?! Chỉ có phải để công trau dồi thêm tiếng Việt và đứng lạy-le mình Mỹ mà không thêm nói tiếng Việt hay chơi với người Việt thì thôi!

Cô-Học Tinh Hoa có thuật chuyện một số người bị "ruồng-bỏ" vì chính-trị phải trốn vào một hang núi có ma hiện về hỏi: "Người đáng sợ hay ma đáng sợ?" Không nghe trả lời ma mỗi nói "Ma mỗi sợ ma chứ, đối với người, người mỗi đáng sợ! Thử hỏi ai đã làm cho các người "thần tàn ma dại" như vậy, người hay ma?" Ma nói rồi cười rồi biến mất. Vậy thì người cũng một giống một phe, vì chính-kiến bất-đồng, vì tranh-danh địa-vị, quyền-lợi mỗi thù-ghét và hãm-hại nhau. Phe TT Diệm đảo-chính TT Diệm, Quân-Đội Việt Nam đảo-chính hay "chính-ly" quân-đội Việt-Nam. Vậy ta vào dân Mỹ chưa phải là ta từ bỏ người VN.?!

Nếu ta vào dân Mỹ chỉ tranh-danh quyền-lợi, địa-vị với người Mỹ mà tránh đừng tranh-danh với người VN thì ta có thể là thượng người Việt-Nam hơn! Nhưng nếu làm được như vậy thì ta là đệ-tử chính-công của Lão-tử rồi vì Trang-Tử đã nói một câu mà tôi không bao-giờ đồng-ý: "Người bỏ ta lấy, người lấy ta cho" vì nó na-nà giống thuyết "con người Cộng-sản của V.C." Khi tiến lên đến xã-hội cộng-sản rồi thì mọi thứ tiêu-dùng đều sản-xuất thừa-thãi. Con người đã được huấn-luyện thành con người cộng-sản chủ-nghĩa không tham-lam nữa chỉ lấy những gì mình cần-dùng thôi không tích-trữ, chính-phủ không còn cần-thiết nữa vì nhiệm-vụ của chính-phủ chỉ để quản-ly kinh-tế"... Tôi không đồng-ý vì đó chỉ là những mơ-tưởng hảo-huyền không bao-giờ có!

Nói dộc đã quá dài xin các A.H. thông-cảm đọc chơi cho vui đừng tranh-luận sinh ra gây-gỗ nhau. Đứng cùng vậy, sai cùng vậy cùng nhau ... cười xoa, ai về nhà này.